

Zimbabwe tillåts fortsätta med blodsdiamanter

Kimberleyprocessen kallas det samarbete mellan diamantindustri, regeringar och civilsamhälle i 75 länder som på initiativ av FN drogs igång 2003 i ett försök att förhindra att konflikt- eller blodsdiamanter kommer ut på marknaden. Så kallas diamanter som säljs för att finansiera krig på den afrikanska kontinenten.

DET STÄLLS OMFATTANDE KRAV på medlemmarna i *Kimberley Process Rough Diamond Certification Scheme* att producera konfliktfria stenar. Men projektet är inte det vassa redskap det borde vara.

Från Zimbabwe exporterades, enligt KP, förra året närmare 800 000 karat diamanter från tre fyndigheter. En av dessa är Marangefältet som Södra Afrika skrev om i nr 6 2006. Då hade myndigheterna gett grönt ljus för vanligt folk att gräva efter diamanter och sälja till ett statligt bolag, trots att tillståndet redan låg hos det sydafrikanska bolaget De Beers. Sedan dess har regeringen via militären tagit befäl över arbetet och de redan usla förhållandena har blivit sju resor värre.

I JUNI OCH JULI I ÅR gjorde KP:s egna utredare undersökningar i Marange. De intervjuade arbetarna som i realiteten kan betraktas som slavar. Dessa berättade att de får mycket låga ersättningar för det som grävs upp. Vägrar man arbeta för militären blir man misshandlad och dödad. Gevär, hundar, batonger och tårgas används ofta.

Rådiananterna smugglas sedan ut av soldater, ofta till grannlandet Moçambique.

I sin rapport skriver utredarna: "Laglöshet, särskilt i kombination med våld som dessutom negligeras av myndigheter, får inte vara kännetecknet för denna verksamhet".

Trots alla fakta om dödsfall och övergrepp i rapporten från de egna utredarna menade KP:s ledning vid ett möte i november att marangestenarna inte kan betraktas som blodsdiamanter. KP fokuserar istället på den illegala handeln och smugglingen och bortser helt från övergreppen på mänskliga rättigheter och militärens roll, vilket i förlängningen betyder regeringspartiet Zanu PF, i brytning och smuggling av stenarna.

Istället för att drabbas av sanktioner fick Zimbabwe tid att "ordna upp förhållandena".

DETTA, MENAR KRITIKER, VISAR på svagheter i projektet och även allvarlig brist på politisk vilja att agera mot länder som bryter mot reglerna.

Kritiker menar också att det är nu dags att utvärdera hur KP uppfyller sina mål och hur reglerna kan skärpas om man i framtiden ska ta verksamheten på allvar. Framför allt måste KP klargöra hur man ser på mänskliga rättigheter i diamantindustrin och få fram ett pålitligt system för övervakning av produktion och handel. Det är inte bara i Zimbabwe som problemen finns. Även Angola och Kongo är föremål för intresse, i Elfenbenskusten pågår handel med konfliktdiamanter trots att det är förbjudet och i Guinea har handeln ökat med 600 procent under de senaste tre åren.

KERSTIN BJURMAN

Foto: Tsvangirayi Mukwazhi